

سردار عثمانی
سبقت

دکړهني، اوبولگولو او مالداري وزارت
وزارت زراعت، آبياري و مالداري

د افغانستان اسلامي جمهوريت
جمهوری اسلامی افغانستان

رياست کنترول کیفیت طرز العمل تجزيه و تحليل لابراتواري محصولات نباتي

سرطان 1392

فصل اول احکام عمومی

مبانی

ماده اول:

این طرز العمل بر مبنای فرامین شماره (۲۸) مورخ ۱۳۸۸/۱۱/۱، شماره (۴۵) مورخ ۱۳۹۱/۵/۵ و احکام شماره (۳۰۲) مورخ ۱۳۸۴/۱/۲۷، (۲۵۰۶) مورخ ۱۳۸۵/۷/۳۰ مقام عالی ریاست جمهوری و مصوبات شماره (۴۲) مورخ ۱۳۸۸/۹/۲۵ و (۴۵) مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۶ شورای وزیران ج.ا.ا. بمنظور کنترل کیفیت محصولات نباتی وضع گردیده است.

هدف

ماده دوم:

اهداف عمده این طرز العمل قرار ذیل اند:

۱. ارائه خدمات لابراتواری جهت صدور تصدیق نامه و جلوگیری از توريد امتعه بی کیفیت.
۲. فراهم آوری زمینه رقابت و بازاریابی به محصولات نباتی تولیدات داخلی کشور با صدور تصدیق نامه و جلوگیری از صدور و ورود امتعه غیر معیاری.
۳. کنترل کیفیت دوامدار جهت معیاری شدن محصولات نباتی.

اصطلاحات

ماده سوم:

اصطلاحات آتی در این طرز العمل دارای مفاهیم ذیل میباشد:

امتعه غذایی: تمام امتعه محصولات نباتی چه به شکل خام و یا نیمه پخته که بمنظور تولید غذا بکار میرود.

محصولات نباتی: عبارت از تمام مواد خام، نیمه کاره و پخته غذایی و از سایر محصولات که از نبات بدست میآید، محصولات نباتی میباشد.

امتعه بی کیفیت: عبارت از امتعه میباشد که خلاف معیارها و استانداردهای قبول شده بوده که استفاده از آن اثر سوء را بالای مستهلك بجا میگذارد.

امتعه تاریخ سیری شده: آنعه امتعه که تاریخ استفاده آن ختم و یا روبه اختتام باشد، یا اینکه تاریخ استفاده آن درست و خوانا تحریر نشده و یا جعلی باشد.

امتعه تقلبی: امتعه غذایی است که توسط یکی از مؤسسات تولیدی کالا غذایی بدون اجازه مؤسسه اصلی و یا توسط خود کمپنی اصلی با استفاده از مواد درجه دوم و یا با برداشتن جزء ترکیبی با ارزش و ضروری مواد غذایی تولید گردیده باشد.

نمونه (سمیل): عبارت از مواد است که از قسمت های مختلف يك محموله یا امتعه اخذ و نمایندگی از تمام حصص آن نماید.

معمولاً: عبارت از مقدار امتعه است که توسط وسایط نقلیه به هدف معین انتقال میگردد.

نمونه اولیه: عبارت از مواد جمع آوری شده بوده که دو برابر نمونه که برای تجزیه ارسال میگردد و باقیمانده حمه مواد آن **تعمیر** نامیده میشود.

تعمیر: سبب معتبر است که شاتل تمام مشخصات تولیدی و مسئولیت غذایی برای صحت، تجارت و حفاظت محیط زیست، عاری بودن از امراض، تاریخ تولید و انقضا، میباشد.

کودنمیر: عبارت از حرورف، اعداد، ویا علائم و مشخصات که به منظور تفکیک نمونه ها، علامه گذاری میشود.

مواد غذایی: عبارت از هر ماده تهیه شده باشد، و هر ماده که در منظور صحراف برای انسان ها تهیه غذا بکار میرود.

پرچسب یا علامت: عبارت از هر نوعی، نشان، علامت، تمویز یا دیگر انواع تعریف ماننده علامت کتبی، چاپی، قالبی، حک و نشانی شده، برجسته شده، مهر شده یا ضمیمه شده به طرف مواد غذایی یا بسته آن، میباشد.

امتعه غذایی، فاسد: عبارت از امتعه است که قابل استفاده حیوان و انسان نبوده و از آن ضرر به صحت انسان و حیوان متصور باشد.

امتعه سریع الفاسد: عبارت از امتعه است که سریعاً تحت تاثیرات و شرایط محیطی و اقلیمی، کمیاب و فزیک (درجه حرارت، رطوبت، هوا، نور) و سایر عوامل قرار گرفته و به زودترین فرصت از استاده انسان خارج میگردد.

امتعه متوسط الفاسد: عبارت از امتعه است که در مقابل تاثیرات محیطی، فزیک و کمیاب (هوا، رطوبت، قوه فزیک، نور و غیره) عوامل تا حدود مقابوم بوده و در ترکیب کمیاب و لذت بخشی آن دوکواته مدت تغییرات وارد نمیکردد.

امتعه طویل الفاسد: عبارت از امتعه است که تاثیرات محیطی فزیک کمیاب و به زودترین فرصت تاثیرگذار نبوده و در مقابل هوا، نور، درجه حرارت تا حدود مقابوم بوده و به یک دوره (۱-۵) سال نگهداری شده میتواند.

فصل دوم وظایف و مسئولیت ها

وظایف و مسئولیت های بخش لایراتوار

ماده چهارم:

وظایف و مسئولیت های کارمندان لایراتوار اداره کنترل کیفیت در عرصه ارائه خدمات کنترل کیفیت قرار ذیل است:

۰۱. ثبت و راجستر نمودن تمام نمونه های وارده در کتاب ثبت.

۰۲. تجزیه و ارزیابی نمونه های وارده امتعه سریع الفاسد در مدت (۸-۱۲) ساعت و متوسط الفاسد در مدت (۴۸ - ۷۲) ساعت و طویل الفاسد در مدت پانزده يوم.

۳. انجام تجزیه لابراتواری نمونه های وارده برحسب ضرورت معین شده .
۴. تحویلدهی نمونه های مربوط به بخش تنظیم نمونه ها ارشیف لابراتوار.
۵. اخبار نتایج حاصله قبول شده معیاری لابراتوار؛ بعد از ملاحظه شد آمرمربوطه وتائید اداره مربوطه از طریق شعبه تصدیق دهی .
۶. صدور تصدیق لابراتواری بعد از تائید اداره مربوطه.
۷. ارزیابی مشخصات ظاهری ارگانولیپتیک (حواس انسانی) فیزیکی محصولات زراعتی.

وظایف و مسئولیت های نمونه گیرنده

ماده پنجم:

- نمونه گیرنده در عرصه اخذ و تهیه نمونه ها دارای وظایف و مسئولیت های ذیل میباشد:
۱. اخذ نمونه از قسمت های مختلف امتعه (از طول ، عرض و ارتفاع به عمق مختلف) طور تصادفی (random)
  ۲. استفاده یکسان از وسایل معیاری و ستندرد در نمونه گیری.
  ۳. ارسال نمونه اخذ شده غرض تجزیه لابراتوار مطابق طرز العمل باتذکر کودنمبرسریال نمبرومحل نمونه گیری ، تاریخ تولید و انقضاء.

فصل سوم نمونه گیری و شرایط آن

روش نمونه گیری

ماده ششم:

۱. مقدار نمونه ها مطابق حجم امتعه، تعداد لات و نوع تجزیه لابراتواری صورت میگیرد.
۲. تمام نمونه های اخذ شده به سه حصه مساوی تقسیم شده که یک حصه آن به لابراتوار، حصه دومی آن به شخص مالک و حصه سومی آن به آرشیف تنظیم نمونه ها ارسال میگردد.
۳. نمونه اخذ شده توسط هیئت نمونه گیری در حضور داشت مالک و یا نماینده باصلاحیت وی بعد از امضاء توسط اداره مرسله مهر و نشانی شد میگردد.
۴. نمونه گیری از کارتن های بزرگ حاوی بسته های کوچک، ابتدا به روش تصادفی را انتخاب کرده سپس از هر کارتن مجدداً بطور تصادفی به تعداد مورد نیاز از بسته های کوچک نمونه گرفته میشود.
۵. در صورتیکه قسمتی از امتعه، وضع خاص (متفاوت با سایر قسمت های امتعه) داشته باشد مانند جعبه ویا کارتن های شکسته وچپه شده یا رطوبت دیده که در اینصورت نمونه گیری به طور انتخابی صورت میگیرد.

۶. نمونه گیری از تونناژ بلند از (۵-۱۰) متریک تن اوسه نقطه ، از (۱۰-۲۵) متریک تن از پنچ نقطه و از (۲۵-۵۰) متریک تن از هشت نقطه صورت میگیرد.
۷. در صورتیکه بیشتر از (۵۰) متریک تن باشد اولاً جهت بررسی المریخ اجناسه بعداً تقسیم (۷) میگردد نصف جنزمریخ مرعد که بدست می آید به تعداد همان عدد از نقاط متعدد و از ارتفاعات و سمت های مختلف و از قسمت های مختلف که هر نمونه از چند گرام تجاوز نکند گرفته میشود.
۸. مقد از نمونه اولیسه از محمولات نباتی چون غله حسب ضرورت تجزیه لابر اتواری اجناسه میگردد.
۹. در صورتیکه امثله قناتی مایع بوده باشد مقد از نمونه که از 850gr بسالا نرود مطابق تجزیه لابر اتواری گرفته میشود.

شرایط نمونه گیری از موادغذائی مشکوک به فاسدبودن

ماده هفتم:

۱. اجناسه نمونه به شکل تصادفی که نماینگی از تمام جنس مشکوک کرده بتواند.
۲. هر سسه نمونه اجناسه شده طوریچه اگانه بسته بندهی ومهر و نبطانی شد میگردد.
۳. بعد از نمونه گیری جنس مشکوک مهر و نشانی شده ، یک نمونه نزد مالک الی تصمیم نهائی باقی میمانند و دو نمونه دیگر جهت تجزیه ونگهداری به لابر اتواری آرشیف ارسال میگردد.
۴. نمونه های اجناسه شده بعد از بررسیبگذاری، سریال نمبر، کدودنمبر و غیره مشخصات سرریعا به لابر اتواری ارسال گردد.

بررسی نمونه ها

ماده هشتم:

برچسب نمونه ها حاوی معلومات ذیل میباشد:

۱. اسم نمونه
۲. اسم شرکت تولید وکشورمولد
۳. اسم شرکت و اردهکننده
۴. تاریخ تولید و انقضا،
۵. سریال ساخت جنس با شماره ارسال نمونه
۶. علت ومورد نمونه گیری

شرایط حمل و نقل نمونه ها

ماده نهم:

۱. در حمل و نقل خواه کیفی تغییر نکند.
۲. نمونه ها سریع انتقال گردد.
۳. نمونه ها تحت درجه حرارت ، رطوبت وظرف مناسب انتقال شود.
۴. سایر موارد ضروری.

فصل چهارم

طریقه محو امتعه غذائی فاسد

طریقه های محو مقادیر کم غذائی فاسد

ماده دهم :

۰۱. برای محو امتعه غذائی جامد از مواد سفید کننده وفتی درمحل مناسب ها استفاده صورت گیرد.
۰۲. تخلیه امتعه غذائی مایع درفاضل اب صورت گیرد.
۰۳. امتعه غذائی طوری محوگردد که به محیط زیست آسیب نرساند.

طریقه محو مقادیر زیاد امتعه غذائی فاسد

ماده یازدهم :

۰۱. تخلیه ودفن امتعه غذائی مایع فاسد درفاضل آب شهری.
۰۲. سوزاندن امتعه غذائی فاسد خطرناک با استفاده از مواد انفعال زا در محل مناسب .
۰۳. هموارکاری امتعه غذائی فاسد خطرناک توسط وسیله نقلیه سنگین پوشانیدن وبعداً دفن معیاری که آسیب محیط زیست نداشته باشد .
۰۴. محمولات نباتی که قابل استفاده انسان نباشد و از آن خطرریه صحت حیوانی متمور نکردد میوزاند بمقدم ممرف غذائی حیوانات استفاده شود .

فصل پنجم حق الاجرت

حق الاجرت لبر اتواری

ماده دوازدهم :

- مسئولین بخش لبر اتوار ها مکلف اند اجرت یسا (فیس) عرضه خدمات تحلییل و تجزییه لبر اتواری امتعه اشخاص حقیقی و محمی را قرار آئی اخذ وبه حساب واردات دولت تجویل نمایند :
۰۱. تجزییه لبر اتواری نمونه های امتعه ادارات دولتی غیر انتفاعی بمنظور کنترول کیفیت بعد از حسب هدایت مقام وزارت زراعت، ایجاری ومالدارای بدون پرداخت حق الاجرت صورت میگیرد .
  ۰۲. تمام نمونه های امتعه وارده گمرکات ، ادارات انتفاعی ، موسسات غیردولتی ، سکورمومی و اشخاص انفرادی تابع حق الاجرت میباشد .
  ۰۳. از تجزییه هر نمونه معمولات نباتی که شامل غله جات ، حبوبات ، آردیاب وسایر معمولات نباتی میباشد مبلغ (۱۲۵۰) افغانی اجرت اخذ میگردد .

فصل ششم احکام متفرقه

شرایط ممنوعیت (ایمینی) لابر اتوار

ماده سیزدهم :

تمام کارمندان موظف؛ مکلف به تطبیق شرایط کار ایمنی در لابر اتوار قرار آتی میباشند.

۱. کاررسان جدید ورود قبل از استفاده سامان آلات، رجنت ها و مواد کیمیاوی لابر اتوار، آموزش لازم را فراگرفته باشند.

۲. کاررسان مکلف اند حین استفاده سامان آلات و استعمال رجنت ها رهنمود بکارگیری آنها را در نظر داشته باشند.

۳. حین تجزیه مواد تسهیلات لازم ارتقاییل آب پاک، صابون، عینک، ماسک، موزه وسایر لباس مخصوص را بخود داشته باشند.

۴. جمول اطمینان از روشن و خاموش بودن ماشین آلات در شروع و ختم کار.

اگاهي از نتیجه لابر اتوار

ماده چهاردهم :

(۱) هیچ يك از مراجعین نمیتوانند به محل تجزیه لابر اتوار جهت حصول نتیجه مرآئی مراجعه نمایند.

(۲) نتیجه کنترول کیفیت بدسترس مراجعین قرار داده میشود.

(۳) نتیجه لابر اتواری بدون نشانی شد ومهر اداره قابل اعتبار نمی باشد.

عرضه خدمات خارج از محدوده فعالیت

ماده پانزدهم :

(۱) هرگاه اشخاص و موسسات، خارج از محدوده فعالیت ریاست کنترول کیفیت تقاضا دریافت خدمات کنترول کیفیت را داشته باشند، میتواند بعد از اخذ احکام مقامات ذیمصلاح از خدمات مستفید گردند.

(۲) اشخاص مندرج فقره (۱) این ماده مکلف اند که حق الاجرت (فیس) خدمات عرضه شده را طبق این طرز العمل تادیه نمایند.

نمونه گیرنده

ماده شانزدهم :

نمونه گیرنده شخص مسلکی ومجرب بوده واز مهارت های خاص نمونه گیری برخوردار باشد.

فصل هفتم احکام نهائی

ضمایم طرز العمل

ماده ہفدہم

طرز العمل ہذا دارائی دوضمیمہ (فورم نمونہ گیری حین کنترول محصولات درعرضہ و تفتیش) میباشد.

رعایت قوانین

ماده ہجدهم:

مسولین امور در فعالیت های خویش احکام این طرز العمل، مقررات مربوط و سایر قوانین کشور را رعایت مینمایند.

تطبيق

ماده نژدهم:

تطبيق این طرز العمل به عہدہ ریاست کنترول کیفیت ہودہ و بالای تمام اشخاص حقیقی و حکمی مرتبط قابل تطبيق میباشد

انفاذ

ماده بیستم

این طرز العمل به داخل (۷) فصل و (۲۰) ماده و دوضمیمہ ترتیب و بعد از منظوری مقام وزارت زراعت، آبیاری و مالداري مرعی الاجرا میباشد.

طرح و پیشنهاد:

۱. عبدالمتین صالحی آمرلابزات
۲. محمد عزیز عثمانزی رئیس کنترول کیفیت

تدقیق و تسوید:

۱. محمد قیس "شریفی" مدیر عمومی طرح و تسوید قوانین زراعت
۲. محمد حسین "سکندری" مدیر عمومی تکثیر و تطبيق اسناد تقنینی
۳. یحیی خان "عاصم" تحلیل گر حقوقی
۴. وحید "حلیم یار" مشاور مقام وزارت در امور حقوقی

تائید:

عبدالغنی "غوریانی" معین امور زراعتی

ملاحظہ شد:
منظور است

محمد آصف "رحیمی" وزیر زراعت، آبیاری و مالداري

۱۳۹۲، ۴، ۲۲

ضمیمه شماره (1) فورمه نمونه برداری و ارزیابی محصول در سطح عرضه

فورم نمونه برداری از محصولات زراعتی

شماره کود نمبر ( )

ساعت نمونه برداری: از محل: آدرس:	اسم	ولد	نام تجاری: نوع جنس: نام کمپنی تولید کننده: نمبر جواز تجاری: مجوز های فعالیت ☐ تصدیق نامه اتحادیه مربوطه ☐ ریاست و اداره نظارت کننده ☐ درج مهر ستندرد: ☐ تاریخ تولید: / / تاریخ انقضا: / / زمان مناسب مصرف: شرایط مناسب نگهداری امتعه: حرارت محیط ☐ سرد ☐ یخ زده ☐ سایر ☐ سایر موارد لطفا توضیح داده شود: شرایط نگهداری مشاهده شده: وزن یا حجم بسته بندی ( ) گرم ( ) کیلوگرام.....ملي لیتر..... لیتر آیا ادعا از نقطه نظر مشخصات بخصوص در برچسپ گذاری درج شده است ذکر شود
	از پوهنتون که فارغ شده:		
	تاریخ نمونه برداری / / 1392/		
	از نوع محموله که نمونه برداری صورت میگیرد تذکر داده شود:		

نام تجاری:	نوع جنس:	نام کمپنی تولید کننده:	نمبر جواز تجاری:
مجاز های فعالیت ☐	تصدیق نامه اتحادیه مربوطه ☐	ریاست و اداره نظارت کننده ☐	
درج مهر ستندرد: ☐	تاریخ تولید: / /	تاریخ انقضا: / /	زمان مناسب مصرف:
شرایط مناسب نگهداری امتعه:	حرارت محیط ☐	سرد ☐	یخ زده ☐
سایر موارد لطفا توضیح داده شود:			
شرایط نگهداری مشاهده شده:			
وزن یا حجم بسته بندی ( ) گرم ( ) کیلوگرام.....ملي لیتر..... لیتر			
آیا ادعا از نقطه نظر مشخصات بخصوص در برچسپ گذاری درج شده است ذکر شود			

نمونه فوق الذکر در تاریخ / / 1392 ساعت	به لابراتوار تحویل داده شده است
شرایط انتقال نمونه به لابراتوار در حرارت مناسب محیط ☐	خنک ☐ منجمد ☐ سایر ☐
امضای صاحب مالک حقیقی و یا حکمی ( )	امضای نمونه گیرنده: ( )
	از 0 تا - (4) - از 0 تا - 18

ضمیمه شماره (2) فورمه نمونه برداري وارزیابی محصول حین تفتیش وکنترول دربنادر

فورم نمونه برداري از محصولات زراعتي

شماره کود نمبر ( )

نام شرکت	اسم	ولد	ساعت نمونه برداري:
	از پوهنتون که فارغ شده:		از محل:
	تاریخ نمونه برداري	1392/ /	آدرس:
	از نوع محموله که نمونه برداري صورت میگیرد تذکر داده شود:		

نوع جنس
نوع محموله
پیچ نمبر
تاریخ تولید:
نمبر جواز توريد کننده
اسم کمپني مولد
آدرس الکترونیکی کمپني:
سرتیفتیکت اصلي:
کشور مولد
کمپني توريد کننده
آدرس قابل دریافت:
مقدار توريد شده بشکل مجموعي
مقدار سمپل اخذ شده: ( ) گرم، ( ) کیلوگرام ( ) ملي لیتر ( ) لیتر
درجه حرارت نگهداري نمونه
نوع معاینات لابراتواري مورد ضرورت:

نمونه فوق الذکر در تاریخ / / 1392 ساعت	به لابراتوار تحویل داده شده است
شرایط انتقال نمونه به لابراتوار در حرارت مناسب محیط	☐ خنک ☐ منجمد ☐ سایر
امضای صاحب مالک حقیقی و یا حکمی	از 0 تا - (4) از 0 تا - 18 امضای نمونه گیرنده: ( )